

**Eindverslag verkenningfase  
gemeenteraad Weststellingwerf**



gemeente  
**Weststellingwerf**

**Mr Sandra Korthuis,  
Verkenner  
11 mei 2026**

Wolvega, 11 mei 2026.

Aan: De raad van de gemeente  
Weststellingwerf

Geachte voorzitter en leden van de raad, geachte lijsttrekkers,

Op 1 april 2026 heeft uw gemeenteraad unaniem besloten tot de benoeming van een verkenner, waarbij u ondergetekende in deze rol heeft aangesteld. Daarbij heeft u de nodige kaders voor het proces meegegeven: het proces dient zorgvuldig, transparant en onafhankelijk te verlopen met daarbij oog voor bestuurlijke stabiliteit en inhoudelijke samenhang.

Uw verzoek en opdracht heb ik gaarne aanvaard nadat ik mij voorafgaand aan uw besluit had georiënteerd op de uitslag van de verkiezingen van 18 maart 2026 en het politieke speelveld van Weststellingwerf.

### **Opdracht**

Uw raad heeft bij unaniem aangenomen motie van 1 april 2026 en met een nadere uitwerking in het memo van 2 april 2026 deze opdracht tot verkenning nader uitgewerkt.

De opdracht voor de verkenningfase luidt als volgt:

1. Een advies uit te brengen om te komen tot een coalitie voor de bestuursperiode 2026–2030 in de gemeente Weststellingwerf;
2. Dit te doen op basis van het voeren van gesprekken met alle gekozen partijen in de raad van Weststellingwerf;
3. Daarbij op hoofdlijnen de inhoudelijke overeenkomsten te verkennen en de eventuele breekpunten van de verschillende partijen te inventariseren;
4. Te verkennen wat het draagvlak is onder partijen voor de voor te dragen wethouderskandidaten (voor zover bekend) en de stabiliteit van de verschillende fracties;
5. Dit advies door middel van een verslag aan de gemeenteraad aan te bieden;
6. Na het advies van de verkenner een debat te houden over dit advies;
7. Na het debat het inhoudelijke onderhandelingsproces op te starten.

### **Werkwijze**

Op 23 maart 2026 ben ik benaderd met de vraag of ik eventueel beschikbaar wilde zijn voor een verkenningsoopdracht van de raad van de gemeente Weststellingwerf. In beginsel stond ik daar positief tegenover, maar ik stelde het wel op prijs om wederzijds de verwachtingen en mogelijkheden te verkennen alvorens een definitieve beschikbaarheid aan te gaan en daarmee ook de opdracht te aanvaarden.

Deze wederzijdse verkenning heeft plaatsgevonden op zaterdag 28 maart in de vorm van een gesprek tussen de heer Tom Hartog, lijststrekker van Weststellingwerfs Belang, mevrouw Desiré Woudstra - Dooper, fractievoorzitter van Weststellingwerfs Belang, mevrouw Janneke Kampinga, uw griffier en ondergetekende. Naar aanleiding van dit gesprek is geconcludeerd om mijn kandidatuur als verkenner op 1 april 2026 aan de gemeenteraad voor te leggen, uitmondend in een unaniem aangenomen motie. Tevens heb ik als onderdeel van de start van de verkenning telefonisch gesproken met uw voorzitter van de raad, burgemeester mevrouw Stieneke van der Graaf en de gemeentesecretaris, de heer Willem Mutter.

Afgesproken is dat uw griffier het verkenningproces ondersteunt mits alle leden van de raad en alle fracties bij (de verschillende fasen van) het verkenningproces betrokken zijn.

Tijdens de vergadering van uw raad op 1 april 2026 heb ik uw opdracht gaarne aanvaard en heb ik de gelegenheid geboden gekregen om een aanvaardingsspeech uit te spreken. In deze speech heb ik onder andere de voor ogen hebbende werkwijze van de verkenning aan u toegelicht. Daarbij is in deze fase het respecteren van de vertrouwelijkheid als een essentieel onderdeel van het proces benadrukt. Alleen in een vertrouwelijke setting kunnen de zaken die gezegd moeten worden ook gedeeld worden.

Overeenkomstig de geformuleerde opdracht heb ik met alle 9 fracties die vertegenwoordigd zijn in de raad van de gemeente Weststellingwerf gesprekken gevoerd op 10 en 11 april 2026. Ter voorbereiding van deze gesprekken hebben alle fracties op de late avond van 1 april 2026 door tussenkomst van de fractievoorzitters een brief en een uitgebreide vragenlijst ontvangen. Het verzoek was de vragen in deze lijst met de gehele fractie te beantwoorden en de ingevulde vragenlijst uiterlijk 9 april 2026 aan mij te doen toekomen. Alle fracties hebben gehoor gegeven aan mijn verzoek en gezien de wijze waarop alle vragen zijn beantwoord, hebben de fracties er werk van gemaakt. Hiervoor ben ik alle 9 fracties zeer erkentelijk.

Voor de op 10 en 11 april gevoerde gesprekken zijn per fractie 2 vertegenwoordigers uitgenodigd. In alle gevallen lieten de lijsttrekkers zich vergezellen van een tweede fractielid. Voor de beide fracties met 1 zetel was dat een steunfractielid, danwel een zeer betrokken adviseur.

De gesprekken zijn gevoerd in een open en vertrouwelijke setting waarbij alle fracties expliciet de ruimte hebben gekregen hun visie, positie en alle door hen essentieel geachte aspecten uiteen te zetten. Daarbij is systematisch gesproken over de duiding van de verkiezingsuitslag, gewenste en mogelijke samenwerkingsvormen, risico's, eventuele breekpunten en verwachtingen ten aanzien van het proces. Ook het aspect persoonlijke verhoudingen in zowel de raad als in het te vormen college van burgemeester en wethouders is expliciet aan de orde gekomen. Hoewel een duidelijk onderdeel van de vragenlijst, zijn de prioritaire beleidsinhoudelijke thema's in deze fase minder diepgaand aan de orde gekomen. Wel zijn in de meeste gesprekken de inhoudelijke risico's besproken.

De gesprekken verliepen zonder uitzondering constructief en respectvol. Daarvoor wil ik graag alle gesprekspartners danken.

Tegelijkertijd is zichtbaar dat onderliggende verschillen in bestuursstijl, politieke cultuur en aandachtspunten in de onderlinge verhoudingen evident aanwezig zijn. Dit vraagt in het vervolgproces expliciete aandacht. Het is essentieel dat het bouwen aan vertrouwen door iedereen heel serieus wordt genomen en zich daar maximaal voor gaat inzetten.

Vanwege het vertrouwelijke karakter worden individuele standpunten niet toegeschreven aan specifieke partijen. Wel worden in dit verslag de hoofdlijnen en tendensen weergegeven.

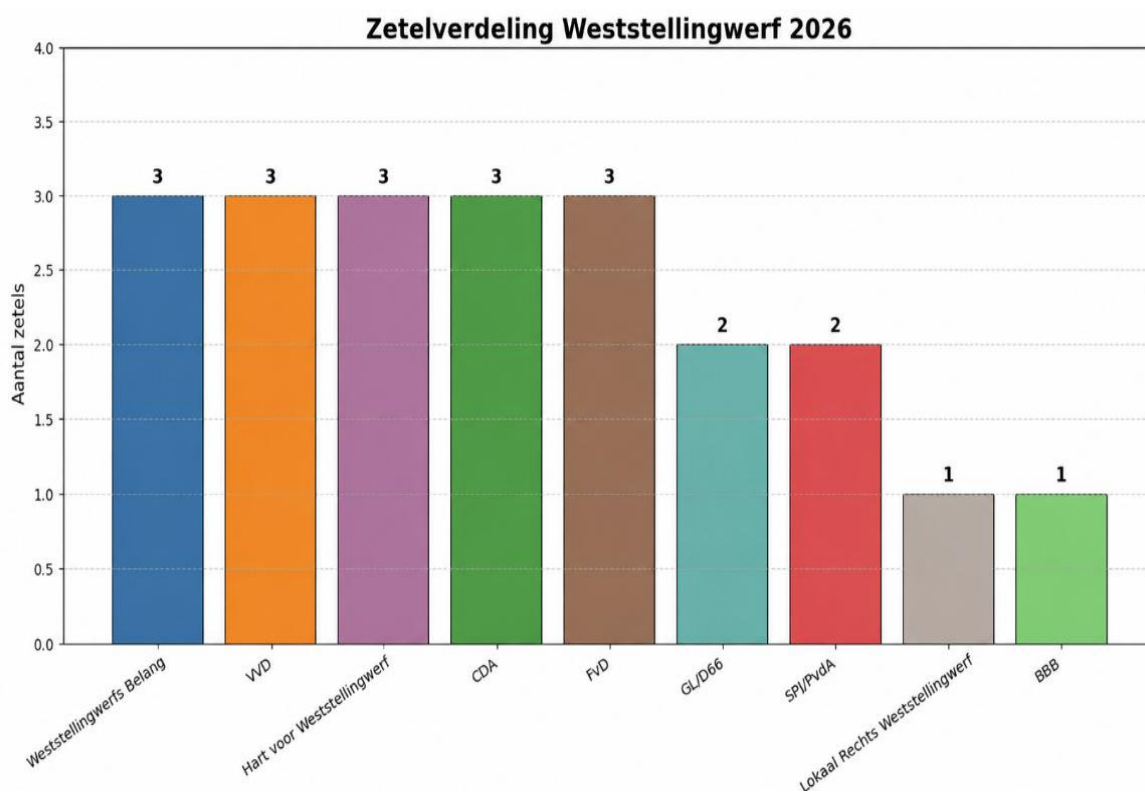
## **De uitslag van GR2026 in de gemeente Weststellingwerf**

De kiesgerechtigde inwoners van de gemeente Weststellingwerf hebben in meerderheid hun stem op 18 maart 2026 uitgebracht en daarmee een nieuwe gemeenteraad gekozen. Met een opkomst van 57,76 % lag deze duidelijk hoger dan in 2022 (50,1%).

De uitslag is als volgt:

	Politieke partij	Stemmen 2026	Zetels 2026	Opmerking
1	Weststellingwerfs Belang	2005 (16,1%)	3	
2	VVD	1945 (15,6%)	3	
3	Hart voor Weststellingwerf	1748 (14,1%)	3	
4	CDA	1646 (13,3%)	3	
5	Forum voor Democratie	1578 (12,7%)	3	
6	GroenLinks	1141 (9,2%)	2	Samenwerking GL/D66
	D66	Samenwerking		Samenwerking GL/D66
7	Sociaal Duurzaam Weststellingwerf	1085 (8,7%)	2	Samenwerking SDW/ PvdA
8	Lokaal Rechts Weststellingwerf	646 (5,2%)	1	
9	BBB	635 (5,1%)	1	

In zetels in de gemeenteraad vertaalt zich dat als volgt:



Met deze uitslag is het duidelijk dat er geen grote partijen zijn, maar dat de 21 zetels in de raad van de gemeente Weststellingwerf redelijk gelijkmatig verdeeld zijn over de 9 aan de raadsverkiezingen van 18 maart 2026 deelnemende partijen. De trend is een meervoudige verschuiving naar enerzijds de rechterkant en anderzijds naar meer lokaal: Hart voor Weststellingwerf en Forum voor Democratie met ieder 3 zetels en zowel BBB als Lokaal Rechts Weststellingwerf met ieder 1 zetel. Daarbij dient te worden aangetekend dat Hart voor Weststellingwerf en Lokaal Rechts Weststellingwerf als gevolg van ontwikkelingen binnen de gemeenteraad in de periode 2022 – 2026 als fracties zijn ontstaan, maar onder deze namen voor de eerste keer aan de raadsverkiezingen hebben meegedaan.

Het CDA is in zetels gelijk gebleven. De overige partijen hebben (licht) verloren: GroenLinks/D66 -2, VVD -1, Weststellingwerfs Belang -1 en SDW/PvdA -1.

Met deze uitslag is het eveneens duidelijk dat er minimaal 4 partijen nodig zijn om gezamenlijk tot een (krappe) meerderheid te kunnen komen in de raad van de gemeente Weststellingwerf.

## **Bevindingen**

### **Algemeen**

Er is brede bereidheid onder alle fracties om bestuurlijke verantwoordelijkheid te nemen. Ook onderschrijven alle fracties de noodzaak om te komen tot een stabiel bestuur voor de gemeente Weststellingwerf. De verkiezingsuitslag kan zich dan ook laten lezen als een dubbele beweging aan enerzijds behoefte aan stabiliteit en tegelijkertijd een uitgesproken wens tot verandering gezien de duidelijke winst van Hart voor Weststellingwerf en Forum voor Democratie en de komst van Lokaal Rechts Weststellingwerf en BBB in de gemeenteraad.

De conclusie kan worden getrokken dat de opkomst van nieuwe partijen en verschuivingen in zetelverhoudingen zorgen voor een gefragmenteerd en dynamisch politiek speelveld. Duidelijk is ook dat de kiezers in Weststellingwerf niet een expliciete voorkeur voor 1 of 2 partijen hebben.

Deze context vraagt om bestuurlijke scherpste en een bewuste keuze voor samenwerking die verder gaat dan alleen rekenkundige meerderheden.

### **Overeenkomsten en verschillen**

Alle negen fracties hebben aangegeven geen behoefte te hebben aan een raadsbreed akkoord. Alle fracties spreken de voorkeur uit voor een college van burgemeester en wethouders dat stoelt op het vertrouwen van een beperkt aantal partijen in de gemeenteraad. Daarbij is er wel verschil van opvatting hoe breed dat vertrouwen zou moeten zijn. Enkele partijen geven aan dat een meerderheid van 11 of 12 zetels niet ideaal is, maar kiezen dan wel voor een combinatie van partijen dat op dit aantal uitkomt. De meeste partijen geven aan een basis van 11 of 12 zetels te smal te vinden en achten een bredere basis in de gemeenteraad noodzakelijk.

Over één ding is brede overeenstemming en dat is het belang van een betere en meer zichtbare verbinding met de inwoners, ondernemers en andere betrokkenen van en bij de gemeente Weststellingwerf. Echter, over de wijze waarop deze betrokkenheid zou moeten worden georganiseerd en geborgd, wordt duidelijk verschillend gedacht.

### **Observatie**

De inhoudelijke verschillen zijn over het algemeen overbrugbaar. De grootste spanning zit in tempo, stijl van besluitvorming en mate van bestuurlijke regie. Daarnaast ligt er een hypothese op een aantal onderlinge verhoudingen die terug te voeren is op ervaringen uit meer dan één raadsperiode. Deze hypothese heeft als een schaduw over het gehele verkenningsproces gehangen en is mede de oorzaak van het uiteindelijke advies.

### **Prioritaire thema's**

Programmatisch liggen de meeste partijen niet ver uit elkaar. Al zal in een volgende fase inhoudelijk de diepte moeten worden ingegaan bij het opstellen van een coalitieakkoord.

Uit de verkiezingsprogramma's, de gesprekken en het aan de verkenner overhandigde huiswerk komt een breed palet aan inhoudelijke thema's naar voren waaronder:

1. financiële stabiliteit
2. wonen
3. leefbaarheid
4. sociaal domein
5. infrastructuur
6. veiligheid
7. duurzaamheid
8. economie
9. democratische vernieuwing

Er is aanzienlijke inhoudelijke overlap. Tegelijkertijd ontbreekt nog scherpheid in prioritering van keuzes en uitvoeringskracht. Zonder duidelijke focus bestaat het risico dat ambities versnipperen en verwachtingen niet worden waargemaakt. Daarbij moet ook de vraag beantwoord worden of er sprake is van eenheid van taal en dat er overeenstemming is inzake de betekenis en inhoud van de gebezigde terminologie danwel de wijze waarop doelstellingen bereikt kunnen worden. Deze aspecten dienen in een volgende fase nader uitgediept te worden.

### **Verschillen en knelpunten**

De belangrijkste verschillen tussen fracties liggen op prioritering van de uitvoering en de rol van de overheid.

Daarnaast zijn er meerdere dossiers benoemd die politiek gevoelig liggen en potentieel ontwrichtend kunnen werken indien deze niet tijdig en zorgvuldig worden geadresseerd. Dit vraagt om expliciete afspraken aan de voorkant van de formatie.

Naast de inhoudelijke opgaven ligt de grootste uitdaging zonder meer in de onderlinge relaties.

### **Onderlinge verhoudingen**

Uit de gesprekken blijkt dat de onderlinge verhoudingen aandacht vragen. Er is sprake van achterstallig onderhoud in vertrouwen en samenwerking. Dit speelt vooral tussen personen en de zwaarte hierin wisselt. Zonder een gerichte investering in deze gespannen verhoudingen bestaat het risico dat deze een optimale samenwerking tussen partijen in de raad in de weg staan en vervolgens de bestuurlijke effectiviteit beperken danwel ontwrichten. In het verkenningsproces is het helaas niet gelukt om een aantal partijen nader tot elkaar te brengen.

### **Verkenning naar stabiel bestuur: Wat is stabiel bestuur?**

Alle fracties geven aan een stabiel bestuur voor Weststellingwerf essentieel en noodzakelijk te vinden. De vraag die beantwoord moet worden, is: wat moet onder stabiel bestuur verstaan worden? Daarbij gaat het om meerdere factoren. Allereerst betreft het een samenwerkingsverband van partijen op basis van een inhoudelijk programma waarover bredere overeenstemming bestaat. Daarbij is het van groot belang dat de onderlinge verhoudingen goed zijn en dat er sprake is van elkaar iets gunnen. Dat betreft als eerste de samenwerkende fracties in de gemeenteraad, maar geldt evenzeer voor de wethouders die vanuit deze fracties deel uitmaken van het college van burgemeester en wethouders. Van de wethouders mag en moet gevraagd worden dat zij het vak van wethouder verstaan, dat zij vanuit hun politieke verantwoordelijkheid de ambtelijke organisatie kunnen aansturen, dat zij de dossiers beheersen, dat zij opereren als collegiaal bestuur en dat zij een goede verbinding weten te leggen met alle fracties in de gemeenteraad. Als laatste en vooral niet het minste geldt, dat van de wethouders gevraagd wordt een goede verbinding te hebben met de Weststellingwerfse samenleving en dat zij in het bredere bestuurlijke discours van OWO, Fryslân, de Drentse en Overijsselse buurgemeenten de belangen van Weststellingwerf maximaal weten te behartigen.

Een ander onderdeel van stabiel bestuur betreft het draagvlak in de gemeenteraad. De meeste fracties geven aan een bredere meerderheid in de raad te prefereren dan 11 zetels, zijnde de minimale meerderheid in de raad.

### **Varianten van meerderheden**

De kiezers van Weststellingwerf hebben het de gekozenen niet gemakkelijk gemaakt met 9 partijen die de beschikbare 21 zetels moeten verdelen. Vijf partijen met 3 zetels, twee partijen met ieder 2 zetels en twee partijen met ieder 1 zetel. Er zijn minimaal 4 partijen nodig om op de minimale meerderheid van 11 zetels te komen. Voor een breder draagvlak van minimaal 13 zetels zijn 5 partijen nodig.

In de gesprekken met de 9 fractieteams zijn meerdere collegevarianten besproken. Er zijn vele varianten denkbaar die uitkomen op 11, 12 of 13 zetels. Daarbij is niet alleen centrale vraag 'welke combinatie een meerderheid vormt' maar vooral 'welke combinatie bestuurlijk houdbaar is en in staat is consistent beleid te voeren' gedurende de gehele bestuursperiode 2026 - 2030.

Alle fracties hebben aangegeven verantwoordelijkheid te willen nemen, maar in de combinaties van partijen is er sprake van een breed spectrum aan varianten. En er zijn maar weinig varianten waar de betrokken partijen aan mee willen werken én die voldoen aan het hiervoor genoemde criterium samen gevat onder de noemer van stabiel bestuur, al wordt daarover door enkele partijen duidelijk wisselend gedacht.

De verkenningsfase laat zien dat er een reële inhoudelijke basis is voor samenwerking. Tegelijkertijd zijn er duidelijke verschillen en risico's die niet mogen worden onderschat. De opgave is om te komen tot een coalitie die niet alleen stabiel is op papier maar ook functioneert in de praktijk, daarbij de hiervoor genoemde uitwerking van stabiel bestuur in ogenschouw nemende. Sommige onderlinge verhoudingen maken het daarbij niet gemakkelijk of zelfs onmogelijk.

### **Advies in eerste aanleg**

De uitslag van de verkiezingen laat een breed palet aan partijen zien die minimaal 1 en maximaal 3 zetels hebben. De Stellingwerfse kiezers hebben een versnipperde raad samengesteld. Daarbij zijn 3 partijen, te weten Forum voor Democratie, Lokaal Rechts Stellingwerf en BBB, die nieuw in de raad zijn gekozen en waarvan de leden van de fractie niet eerder in deze raad hebben gezeten. Hart voor Weststellingwerf is als fractie ook nieuw in de raad gekozen, maar alle fractieleden hebben eerder voor andere partijen ervaring als raadslid in Weststellingwerf opgedaan.

Mijn advies aan de drie nieuw gekozen partijen (Forum voor Democratie, Lokaal Rechts Stellingwerf en BBB) is om deze periode te investeren in het raadswerk en te ervaren hoe het is om raadslid te zijn en daarbij tevens de verbinding te zoeken met de andere fracties. Een deelname aan het college en het leveren van een wethouder vanuit deze partijen acht ik onvoldoende bijdragen aan stabiel bestuur. Dit is vanzelfsprekend met hen besproken. Een leerling truckchauffeur wordt ook niet direct op de meest ingewikkelde vervoersklus gezet.

In aanvulling op het voorgaande hebben de meeste partijen aangegeven vooralsnog een bestuurlijke samenwerking met de fractie van Forum voor Democratie nu niet reëel te vinden. De belangrijkste redenen hiervoor zijn dat in hun verkiezingsprogramma slechts een beperkt aantal Weststellingwerfse onderwerpen zijn benoemd, het verkiezingsprogramma grotendeels overeenkomt met de programma's van Forum voor Democratie in andere gemeenten en omdat over en weer sprake is van onbekendheid hetgeen als te wankel wordt gezien om stabiel bestuur te kunnen vormen. Voorts is er de behoefte bij een aantal partijen om met de fractie van Forum voor Democratie in gesprek te gaan over de vraag in hoeverre de opvattingen van de fractie overeenkomen met een aantal standpunten van Forum voor Democratie landelijk, welke opvattingen zouden kunnen schuren met democratische waarden zoals deze in de Grondwet, bijvoorbeeld artikel 1, zijn vastgelegd. Daarnaast heeft Forum voor Democratie een breekpunt neergelegd inzake het referendum dat door andere partijen niet als opportuun wordt gezien. De fractievoorzitter van Forum voor Democratie heeft tijdens het duidingsdebat op 1 april jl. zelf ook aangegeven als nieuwe fractie nog veel te moeten leren en dat getuigt van realiteitszin.

### **Eerste advies:**

Het advies in eerste aanleg was om met zes partijen te verkennen in hoeverre een inhoudelijke samenwerking mogelijk is en daarbij direct ook te werken aan het versterken van de onderlinge verhoudingen. In de eerste verkennende gespreksronde is gebleken dat er veel op te ruimen is. Maar de basis voor een stabiel bestuur kan zijn een zo breed mogelijk samenwerkingsverband van partijen die verantwoordelijkheid nemen voor het dagelijks bestuur, zijnde het college van B&W.

Deze zes partijen zijn: Weststellingwerfs Belang, VVD, Hart voor Weststellingwerf, CDA, GroenLinks-D66 en SDW-PvdA. Deze combinatie heeft 16 van de 21 zetels en heeft daarmee een duidelijke meerderheid in de gemeenteraad. Met een samenwerking van deze partijen wordt tevens recht gedaan aan de verkiezingsuitslag. Als gevolg van een hogere opkomst bij de verkiezingen van 18 maart jl. en het effect van de restzetelverdeling hebben drie van de vier zittende collegepartijen zetels verloren. Dat laatste geldt ook voor GroenLinks-D66 als het gaat om het aantal stemmen. Hart voor Weststellingwerf heeft de facto 1 zetel gewonnen.

Tijdens een gezamenlijke bespreking van bovenstaand voorstel met de 9 fractieteams is gebleken dat 5 van de 6 fracties hebben geconcludeerd dat er geen vertrouwensbasis te realiseren is met de fractie van Hart voor Weststellingwerf. Dit is de uitkomst van een gesprek tussen de fractievoorzitters van deze 6 partijen.

Stabiel bestuur vraagt niet alleen een brede basis in de raad, maar ook de bereidheid om over de eigen schaduw heen te stappen en op onderdelen het verleden achter te laten. Tijdens de verkenning is gebleken dat ten aanzien van de positie van de fractie van Hart voor Weststellingwerf uiteindelijk niet haalbaar is. De fractievoorzitter van Hart voor Weststellingwerf heeft de bereidheid uitgesproken om ieder gesprek open aan te gaan, wetende dat hij van ver moest komen. Voor een aantal andere fracties wegen gebeurtenissen uit het verdere en nabije verleden kennelijk zo zwaar dat een traject van in elkaar investeren en bouwen aan vertrouwen als onvoldoende kansrijk wordt gezien om de investering hierin te willen maken en ook te rechtvaardigen. De teleurstelling bij de fractie van Hart voor Weststellingwerf over deze stellingname is groot.

### **Verdiepende verkenning**

Nadat gebleken is dat een stabiel college op basis van 16 zetels in de gemeenteraad niet haalbaar is, is vervolgens onderzocht of een college op basis van 13 zetels tot de mogelijkheden kan behoren. Dit betreft de partijen Weststellingwerfs Belang, VVD, CDA, GroenLinks-D66 en SDW-PvdA. Ook deze combinatie bleek niet haalbaar op grond van opvattingen omtrent personen. Inhoudelijk had deze combinatie mogelijk een kans van slagen kunnen hebben, maar aan de inhoudelijke oriëntatie is om de genoemde reden niet eens toegekomen.

Na het afvallen van Hart voor Weststellingwerf en GroenLinks-D66 bleef over een combinatie van Weststellingwerfs Belang, VVD, CDA en SDW-PvdA. Deze combinatie heeft in totaal 11 zetels in de gemeenteraad, zijnde de meest krappe meerderheid.

Omdat er met verschillende andere combinaties ook 11 of 12 zetels te bereiken zijn, is onderzocht of hiertoe mogelijkheden waren. Deze combinaties, zoals bijvoorbeeld Weststellingwerfs Belang, VVD, CDA en GroenLinks-D66, of Weststellingwerfs Belang, VVD, CDA, Lokaal Rechts Weststellingwerf en BBB, of de combinatie van Weststellingwerfs Belang, Hart voor Weststellingwerf, CDA en SDW-PvdA, of de combinatie Weststellingwerfs Belang, Hart voor Weststellingwerf, CDA, en GroenLinks-D66 bleken geen van allen haalbaar. Dat geldt ook voor iedere combinatie met Forum voor Democratie daarin.

In ieder van deze combinaties was wel 1 partij die aangaf niet in een dergelijke combinatie te willen instappen.

Eveneens is gekeken of er binnen de combinatie van Weststellingwerfs Belang, VVD, CDA en SDW-PvdA ruimte bestond om één of meer partijen te vragen om toe te treden tot de coalitie zonder dat er dan ook een wethouder geleverd zou worden. Ook hiervoor bleek geen draagvlak te zijn, zodat aan het stellen van deze vraag aan andere partijen niet is toegekomen.

Argumenten die telkens naar voren kwamen, waren de persoonlijke verhoudingen, landelijke opvattingen van partijen en het ontbreken van een bestuurlijke basis waarmee stabiel bestuur, zoals hiervoor geformuleerd, kan worden bereikt.

### **Conclusie:**

De verkenning die in brede zin is uitgevoerd overeenkomstig de opdracht van de gemeenteraad en waarbij met alle fractieteams en/of lijsttrekkers minimaal twee keer is gesproken en waarbij alle fracties op basis van een uitgebreide vragenlijst schriftelijke input hebben kunnen leveren, leidt tot de conclusie dat er slechts één vermoedelijk werkbaar combinatie te vinden is, namelijk de combinatie van Weststellingwerfs Belang, VVD, CDA en SDW-PvdA, welke combinatie over 11 van de 21 zetels in de gemeenteraad beschikt. Dit is de meest krappe meerderheid in de gemeenteraad. Deze partijen hebben in het verleden wel laten zien dat zij kunnen bijdragen aan het bestuur van Weststellingwerf en hebben in gezamenlijkheid daar verantwoordelijkheid voor genomen.

Om te komen tot stabiel bestuur zijn meerdere investeringen noodzakelijk. Op meerdere fronten is er sprake van gespannen verhoudingen tussen personen. Dit komt de stabiliteit en de samenwerking in de gemeenteraad niet ten goede. Op sommige plekken is zelfs sprake van verstoorde verhoudingen. Hieraan moet gewerkt worden.

Dat geldt ook voor de samenwerking in het college van burgemeester en wethouders, die voor verbetering vatbaar lijkt te zijn. In veel van de gevoerde gesprekken kwam de wens van versterking van de onderlinge samenwerking naar voren. Ook de relatie tussen college en gemeenteraad is voor verbetering vatbaar aldus meerdere gesprekspartners.

De inhoudelijke uitdagingen voor de raadsperiode 2026 – 2030 zullen in de volgende fase moeten worden uitgewerkt. Ondanks het feit dat slechts vier van de negen partijen hebben aangegeven met elkaar collegeverantwoordelijkheid te willen dragen, is het zaak om vanaf het eerste moment te proberen een inhoudelijke verbinding in en met de gehele raad te bereiken. Dit onder de noemer aanpassing en verbetering van de bestuursstijl. De vier partijen Weststellingwerfs Belang, VVD, CDA en SDW-PvdA hebben hierin een zware verantwoordelijkheid op zich te nemen.

Het werken aan goede onderlinge verhoudingen is een verantwoordelijkheid van alle negen fracties en alle 21 raadsleden en ook van hun commissieleden. Inhoud dient daarbij voorop te staan en niet de afzender mag bepalend zijn voor de waardering, maar juist de inhoud dient dat te zijn.

De vraag is of de combinatie van Weststellingwerfs Belang, VVD, CDA en SDW-PvdA als basis voor het vormen van de nieuwe coalitie recht doet aan de uitslag van de verkiezingen. Velen, en dat geldt ook voor mijzelf, zullen deze vraag negatief beantwoorden. Het ware recht doend aan de uitslag als meer dan deze vier partijen de coalitie hadden gedragen. Realiteit is ook dat daarvoor geen draagvlak in de raad is. Daarmee nemen de partijen Weststellingwerfs Belang, VVD, CDA en SDW-PvdA een extra zware verantwoordelijkheid op zich om te komen tot een nieuwe, meer verbindende bestuursstijl en de andere partijen in de gemeenteraad meer aan de voorkant te betrekken bij de besluitvorming in de gemeenteraad.

Zoals gememoreerd in mijn aanvaardingsspeech op 1 april jl. levert een verkennings- en (in)formatieproces altijd blije en minder blije gevoelens en reacties op. Niet iedere fractie krijgt waarop gehoopt en gewenst. Teleurstellingen zijn inherent hieraan. In de laatste gespreksronde die ik heb gevoerd, is dat ook gebleken. Ik hoop oprecht dat de gevoelens van teleurstelling, die overigens begrijpelijk zijn, omgezet kunnen worden naar een positieve bijdrage aan de werkzaamheden in de gemeenteraad van Weststellingwerf. De inwoners verdienen dat. Het geluid van alle partijen dient gehoord te worden en een goede samenwerking in de raad tussen alle partijen kan daaraan bijdragen.

## Advies

Op basis van de gevoerde gesprekken adviseer ik als volgt:

1. Start een inhoudelijke verkenning om te komen tot een inhoudelijk akkoord met de volgende partijen: Weststellingwerfs Belang, VVD, CDA en SDW-PvdA. Deze combinatie van partijen heeft een basis van 11 zetels in de gemeenteraad.
2. Betrek tijdens de inhoudelijke verkenning ook de vijf andere partijen in de raad om te zien of er op onderdelen een breder draagvlak in de raad bestaat.
3. Bepaal als vier partijen, gehoord de overige partijen in de gemeenteraad wat de randvoorwaarden zijn voor een stabiel college van burgemeester en wethouders, waarbij wordt uitgegaan van een formatie van minimaal 3,6 en maximaal 4.0 FTE. Onder een stabiel college wordt ook verstaan een college dat als een team werkt en waarbij sprake is van een goede chemie tussen de leden en waarbij de wethouders voldoen aan een vooraf op te stellen competentieprofiel.
4. Ga als gehele raad met elkaar in gesprek over de relatie die de raad met de inwoners, ondernemers en andere betrokkenen in de gemeente Weststellingwerf wil onderhouden.
5. Ga als gehele raad met elkaar in gesprek over de vraag hoe een raadsbrede samenwerking het beste vorm en inhoud kan worden gegeven. Daarbij gaat het niet zozeer over de inhoud maar meer om de onderlinge omgangsvormen, rolverdeling, communicatie en als dat onverhoopt aan de orde mocht zijn: conflictbeheersing.

## Vervolg

De volgende stap is het starten van de formatie op basis van deze richting. Daarbij is het noodzakelijk om vanaf de start duidelijkheid te creëren over proces inhoud en verwachtingen. Snelheid is wenselijk maar mag niet ten koste gaan van zorgvuldigheid en kwaliteit

## Slotwoord

Ik dank alle fracties voor hun openheid en bijdrage. De basis voor samenwerking is aanwezig maar vraagt wel om bewuste keuzes, discipline en leiderschap in de komende fase, maar bovenal de bereidheid om in elkaar te investeren. De kwaliteit van het bestuur in de komende jaren zal in belangrijke mate worden bepaald door de keuzes die nu worden gemaakt.

Ik wens uw gemeenteraad daarbij wijsheid, standvastigheid en bestuurlijke moed, niet alleen voor het komende proces, maar ook voor de gehele raadsperiode.

Met vriendelijke groet,



Sandra Korhuis,  
verkenner